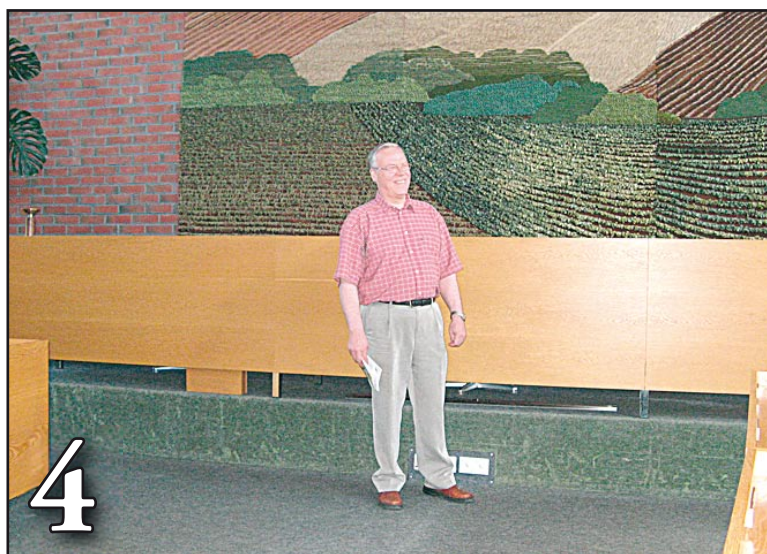

Pyyhtiä sukulehti

Kuparsaaren Pyyhtiät-sukuseura 2007

2

Puheenjohtajan palsta

Muistelua
evakkoajasta ja
kotiinpaluusta

Miksi tarinoita tulisi
kirjoittaa?

3

Talvisodan
evakkoretki

4

Toivo Pyyhtiän
asettuminen uudelle
kotiseudulle Lopelle

5

Evakkojen tie uusille
asuinsijoille

Antin ja Martan muistikuvia
evakkomatkoilta ja paluu
takaisin kotiin Lauritsalaan

6

Sukututkimukseen ja
sukukirjan
julkaisemiseen
liittyvät haasteet

Pieniä evakkomuistoja

Toimintakertomus

Toimintasuunnitelma

7

Peltola Liisi muistelloo
evakost kottiitulloa

Jäsentiedotteita

8

Ensimmäinen käyntini
Antrean Kuparsaassa

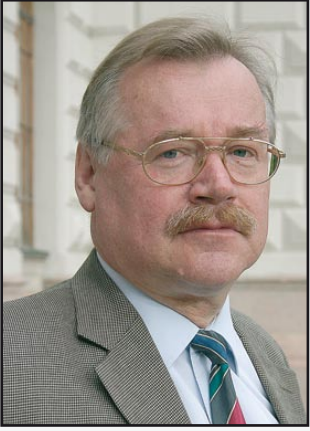
Vuoden 2006 sukujuhlan kuvasatoa

1. Lopen 1600-luvulta peräisin oleva puukirkko ja sukujuhlan osanottajia.
2. Trubaduurit Heimo ja Pertti Kuparinen lähtivät evakkoon Korkia-ahon talosta. Heidän äitinsä oli Saima Kuparinen os. Pyyhtiä.
3. Pyyhtiän sukuseuran jäseniä kuuntelemassa Lopen kunnan esittelyä valtuustosalissa.
4. Kunnanjohtaja Voitto Saraneva esittelee Lopen kuntaa valtuuston kokoussalissa.

Kuparsaaren Pyyhtiät-sukuseura

**kokoontuu jälleen tulevana kesänä, paikka Tuusulan Krapihovi.
Katso tarkempi info takasivulta!**

Puheenjohtajan palsta

Sukututkimus on nyt saatu vaiheeseen, jossa voidaan pysähtyä tarkastelemaan tietojen oikeellisuutta. Sukupuu perustuu tällä hetkellä pääasiassa isälinjaan eli äitien puolelle sukutietojen keräystä on suunnattu toistaiseksi vain vähän. Tämä onkin yleensä vaikeaa aikaisempien vuosisatojen osalta, kun merkinnät aviovaimoista ovat kirkonkirjoissa vähäisempiä kuin

aviomiehistä. Pyyhtiän suvun vaiheita on onnistuttu selvittämään poikkeuksellisen kauas historiaan, kun kyseessä on talonpoikaissuku, joka on pysynyt pitkään paikallaan tiloillaan. Suvun suuret muutot liittyvät kaikki sotiin ja niiden jälkiseurauksiin, rajojen siirtoihin. Mahdollisesti jo aiemmat rajasodat Novgorodin kanssa saivat Pyyhtiät asettumaan Kuparsaaren liepeille. Suvun merkittävän osan muutto Joutsenoon 1770 paikkeilla johtui mitä todennäköisimmin suuresta Pohjan sodasta ja siihen liittyvistä Isosta ja Pikkuvihasta. Toisaalta toinen maailmansota heitti loputkin Pyyhtiät pois Kannakselta.

Sukupuu on tällä hetkellä eri sukuhaarojen tarkastettavana ja siitä on tarkoitus monistaa paperikopio seuraavassa sukutapaamisessa halukkaiden lunastettavaksi pientä maksua vastaan. Monisteella on tarkoitus kerätä varoja varsinaisen sukukirjan painamista varten. Sukupuusta voidaan myös painaa sukutaaluja halukkaille. Sukukirjaa ajatellen olisi hyvä terästä sukutietojen keräämistä vanhojen valokuvien ja henkilöhistorioiden muodossa. Tässä heitän pallon Pyyhtiän sukuseuran jäsenille. Kirjoittakaa vanhemmistanne ja isovanhemmistanne pieniä henkilökuvauksia, jotka voidaan liittää sukupuuhun valokuvan kanssa. Tällä tavalla voidaan antaa sukupuun nimille elämä ja siirtää mennyttä tietoa suvusta jälkipolville. Myös pi-tempiä kertomuksia joistakin tapahtumista tai henkilöistä voidaan sukukirjaan ottaa. Sukupuussa on tällä hetkellä yli 1500 nimeä, joten laajuus alkaa olla määrällisesti riittävää, kun kyseessä on pääasiallisesti suora isälinja. Jatkossa pitäisi keskittyä enemmän tietojen syventämiseen. Sukututkimuksen nopea eteneminen on ollut sen ansiota, että sukua on tutkittu siinä määrin, johon ovat ansiokkaasti osallistuneet eri sukuhaarojen edustajat. Joutsenolaiset ovat selvittäneet omat esivanhempansa ja kuparsaarelaiset puolestaan Kannaksen Pyyhtiät.

Viimevuotinen sukutapaaminen oli Riihimäessä, Linnea hotellissa. Sieltä tehtiin retki Lopelle, johon Antrean Pyyhtiät suurimmaksi osin sijoitettiin sodan jälkeen. Lopella kävimme kunnantalon ja Lopen esittelyn lisäksi vanhassa 1600-luvulta peräisin olevassa puukirkossa ja Kerttu Armisen kotitilalla, jonne Korkia-ahon Pyyhtiät sodan jälkeen muuttivat Kuparsaaren Anttilan tilalta. Kuluvan vuoden sukutapaaminen sijoittuu Tuusulan Krapihoviin. Tuusula rajoittuu Keravaan, johon nuoremman polven Pyyhtiöitä on seuraavassa muuttoaallosa sijoittunut. Nuoremman polven Pyyhtiät ovat monet muuttaneet maalta lähikaupunkiin kuten Lappeenrantaan, Imatralle, Riihimäkeen, Keravalle, Helsinkiin ja Turun Ympäristöön. Krapihovin ravintola- ja hotellimiljöö muodostuu entisen maatilan pihapiiristä, jossa lähes kaikki rakennukset on muokattu uuteen käyttöön. Navetasta on tehty hotelli, aistata luentosali ja päärakennuksesta ravintola. Lisäksi pellot on muunnettu golfkentäksi. Maatalo on muutettu palveluyritykseksi. Tuusulanjärven ympäristö on entistä taiteilijaympäristöä, jossa asui viime vuosisadan alkupuolella huomattava määrä Suomen kuuluisimpia taiteilijoita. Sukutapaamisen ohjelma on lehden loppupuolella.

Sukuseuran toiminnan liikkeellelähtö on ollut rivakka. Tästä ansio tietenkin lankeaa sukuseuran hallituksen ensimmäiselle puheenjohtajalle Reijo Oravalle. Jäsenmäärä on kasvanut reippaasti toiselle sadalle, sukujuhlissa on ollut runsas osanotto ja sukututkimus edennyt reippaasti.

Tervetuloa sukujuhlaan Tuusulan Krapihoviin lauantaina 9.6.2007. Haastellaa sit siel!

Muistelua evakkoajasta ja kotiinpaluusta

Kun rupeaa muistelemaan sota-aikaa ja evakossa oloa, niin huomaa, miten muistikuvista on paljon jäänyt unholaan. Sinä päivänä, kun talvisota alkoi, täytin seitsemäntoista vuotta.

Joutsenostakin lapsiperheitä lähti evakkoon aina Karvialle asti. Sinä syksynä meitä nuoria tyttöjä liittyi Lottiin. Kun alkoi Kannakselta tulla kotinsa jättäneitä, olimme Leppälän koululla vuorollamme töissä. Se oli nykyisen rajan tällä puolella ensimmäinen levähdyspaikka. Sitten rauhan tultua raja ei jäänytkaan siihen, missä se nyt on, vaan se tuli yllättäen kotikyläämme Suokumaalle. Muutama talo jäi naapurin puolelle ja melko puolet taloista joutui lähtemään evakkoon. Myös meille tuli lähtö. Kun kaikki oli siirretty pois, niin lähinaapurista, missä oli rajavartiosto, tulivat sanomaan, että me nuoremmat, jotka vielä olimme kotona, saatte olla vielä yön kotona, mutta aamulla täytyy lähteä. Aamulla tulivat sanomaan, että ei huolikkaan lähteä. Se Hovin talo, mihin Pyyhtiän veljekset Antreasta tuli, oli ensimmäinen, joka sai jäädä. Sitten viikkojen myötä raja siirtyi siihen, missä se nykyisin on ja evakossa olijat saivat tulla kotiin. Kyllä se mukavalta tuntui, kun kaikki oli taas kotona ja kylä pääsi vapaaksi.

Sitten -41 jatkosodan alettua oli edessä lähtö taas evakkoon. Meitä nuoria jäi muutama kotiin. Kylä oli yhtä suurta sotilasleiriä. Vuorollamme olimme kantiinissa töissä ja siinä sivussa yritettiin tehdä kotitöitä. Kun sotilaat arvelivat, että yö-

lä on tulossa tykistökeskitys, niin käskivät meidän mennä vähän kauemmas kylästä. Selasta eloa ja oloa oli aina elokuun loppupuolelle asti. Siinä vaiheessa vasta siltä kohtaa pääsivät ylittämään rajan.

Kun sitten 1944 taas tilanne muuttui, olivat työt muonituksineen edessä niin kauan, kun itse jouduttiin lähtemään evakkoon. Oli Juhannus, suven juhla ja vesisade. Katsoimme taaksemme viimeisen kerran, missä koti näkyi. Tuli mieleen ajatus palaammeko koskaan, vaikka toisaalta oli tunne, että kyllä tullaan takaisin. Joutsenolaisista oli suuri osa Huittisissa evakossa, niin mekin. Menomatka kesti kauan, mutta eihän meillä siinä vaiheessa muuta ollutkaan, kuin aikaa. Omalta osaltani siellä olo jäi lyhyeksi, olisikohan ollut jotain 3 – 4 viikkoa. Kun rintamalla linjat vakiintuivat Ihantalan suunnalla, niin meitä nuoria alettiin tuoda kotiin töihin. Minä ja veljeni Martti tultiin myös. Kun juna tuli Taa-vettiin, niin se pysähtyi ja kaikki pois junasta, oli ilmahälytys. Onneksi ei tullut pommitusta, veivät lastinsa muualle. Joutsenon asemalta päästiin sotilasautoissa pois, niitähän silloin kulki jatkuvasti. Kotiin tultua ei tarvinnut ajatella, mitä tekisi, kun monen viikon työt olivat tekemättä. Sotilaita oli kylässä vapaavuorolla ja onneksi

Hilkan kotitalo

niiltä satiin apua. Sitä en muista, tuliko kaikki tehtyä vai ei, mutta ainakin osa, että talven yli päästiin. Se oli sunnuntai-päivä, kun tultiin kotiin, mutta en muista mones päivä. Raparperia löytyi ja keitin sopan, että sai leivän päälle muutakin kuin vettä. Pieni puurasia oli mustasta pörssistä saatu sakaariinia, millä sai maustaa. Tikut ja sakariini jäi siihen niin sanottuun uunin pankolle. Ne vähät tavarat, mitä mukana tuotiin, laitettiin siihen toiseen kamariin. Ovesa oli lappu, että ovia ei saa lukita, se oli sanottu jo evakkoon lähtiessä. Lähdimme silloin illalla pistäytymään siinä Hovin talossa, mitä me sanottiin toistoloksi.

Tultuamme kotiin oli tullut sotilaita huilimaan. Minun käsilaukkuni sisältö oli levitetty siihen pöydälle, mitään ei ollut kadonnut, mutta oli kirjoitettu lappu: "Tulette tuntemaan paremmin, jos haluatte." Tuntematta jäi. En enää muista, minkä arvoinen upseeri oli joukossa, en käskenyt tunnistamaan käsialaa. Aamulla mennessäni keittämään korviketta huomasin, että minun sakariinirasiani oli kadonnut, onneksi tikut jäi. Jätimme kotimme sotilaille ja olimme naa-

purissa, kävimme vain kotona töissä. Kun sitten sotilailla oli vaihtovuoro, niin sitten menimme kotiin.

Sitten oli vuorossa sankarivainajien siunaustilaisuus, jossa kaksi oman kylän poikaa myös siunattiin, Pyyhtiän Pauli ja Ravattisen Eino. Eino oli serkkuni, olimme Einon kanssa samalla vedellä kastettu, olimme sisarusten lapsia. Ei ollut kukkakauppoja, mistä olisi saanut kukkia, jossa kenellä oli mitä kotona, niin jotain pientä sai. Niin kesästä tuli syksy ja tuli rauha ja viimein syksymyöhällä pääsivät evakot tulemaan kotiin. Siinä meni monta viikkoa ennen kuin kaikki olivat kotona. Kun sitten sotilaat tulivat rintamalta pois, niin kylä oli yhtä suurta sotilasleiriä, joka talossa oli sotilaita, oltiin kuin "silakat suolasaa". Muta hyvin selvittiin. Kun kaikki oli taas kotona ja omisissa oloissa, niin kyllä sitä huomasi, että "oma koti on kultaa, kalliimpi, vaikka vaatimatonkin se on". Paljon on jäänyt unholaan, mutta vielä vanhakin jotain muistaa.

Näin muisteli Hilikka Karhu, omaa sukua Pyyhtiä

Miksi tarinoita tulisi kirjoittaa?

Moni varmaan miettii miksi tarinoita pitäisi kirjoittaa, mitä hyötyä niistä on. Onhan sukututkimus jo liikkeellä, mitä lisää tarinat toisivat?

Elämäntarinalliset kertomukset kuvaavat yksittäisen ihmisen vaiheita. Kertomukset muodostuvat kirjoittajansa eri elämänvaiheista, tapahtumista, kokemuksista tai tilanteista. Ne ovat omakohtaista kertontaa henkilön elämää koskettavista asioista.

Tarinoiden kirjoittaminen täydentää suvun ja sen jäsenten vaiheita merkittävällä tavalla.

Sukututkimuksella on oma tärkeä ja arvokas tehtävänsä sukuun kuuluvien ihmisten vaiheista vuosisatojen aikana. Sukututkimus pyritään tekemään kirjoitettujen dokumenttien pohjalta. Sukututkimus suuntautuu taaksepäin seuraten su-

vun jäsenten elämäнкаarta.

Tarinat vuorostaan pohjautuvat ihmisten muistiin ja kokemuksiin. Tarinat kurottavat eteenpäin jättäen lapsille, lapsenlapsille ja muille suvun jäsenille tietoa. Siten tarinoiden kertomisen kautta suvun vaiheet siirtyvät tuleville sukupolville. Aikaisempien sukupolvien aikana tarinoiden kertomisella oli perinteensä ja ne olivat osa ihmisten kanssakäymistä. Useamman sukupolven suurperheissä kertomukset siirtyivät kuultuina jälkipolville. Nykyisin kuitenkin tarinan kerronta on jäänyt pois ja siksi tilalle tarvitaan kirjoittamista. Kirjoitettuna tarinat säilyvät ja ovat kuin merkkien jättämistä

tulevaisuuteen. Tarinat tuovat sukututkimuksen ja historian kirjoittamisen rinnalle elävän elämän makua.

Tarinan kirjoittamisen yhteydessä kirjoittaja kenties pohtii sitä, jos muistaakin väärin. Kuitenkin kirjoittaja kirjoittaa niin kuin hän asian muistaa, niin kuin hän sen koki tai tunsu. Tällöin tarina on tekijälleen se oikea tarina siitä tapahtumasta.

Tarinoita voi kirjoittaa monella tavalla. Tarinat ovat tekijänsä näköisiä ja tämä tekee niistä persoonallisia. Parhaiten kirjoittaminen sujuu kun kirjoittaa itselle luontevalla tavalla. Tarinat voivat sisältää historian tapahtumia, muistikuvia, yksittäisten tilanteiden kuvauksia, tuntemuksia, kokemuksia. Kirjoittamisen voi toteuttaa vaikkapa kertomukse-

na, esseenä, runona, proosarunona, muistiinpanoina, mind-map'nä. Ja kuka tahansa voi kirjoittaa tarinoita: pysähtyä hetkeksi, kuunnella muistojen kaikua ja tarttua kynään tai tietokoneeseen.

Jokaisen kokemus on erilainen ja mielenkiintoista olisi nähdä nuoremman sukupolven kertomuksia esimerkiksi siitä, mitä merkisi retki suvun juurille Kuparsaaren sukuseuran perustamisen yhteydessä tai joistakin yllättävistä kohtaamisista sukuun tai sukunimeen liittyen.

Jokaisen tarina on ainutlaatuinen. Joten kaikki rohkeasti kirjoittamaan tarinoita, joista voidaan kutoa räsymaton kirjavia raitoja omaan henkilöhistoriaan tai sukuseuran kokoelmiin, sen mukaan mitä kirjoittaja itse haluaa.

Lea Pyyhtiä Kangasala

Pyyhtiä sukulehti

Kuparsaaren Pyyhtiät-sukuseura

Päätoimittaja: Ilmo Pyyhtiä

Taitto: heli.tuomisto@mainostuomisto.com

Paino: www.kisapaino.fi

Talvisodan evakkoretki

Evakkoon lähdettiin helmikuun lopulla 1940. Lahja oli mennyt syksyllä avioon ja Raaskan talosta lähtivät matkaan. Matkalaisia olivat mummo, mamma (talon emäntä), keskenkasvuiset pojat ja miniä Lahja. Hän odotti esikoistaan. Pappa (talon isäntä) jäi kotiin. Eläimet jäivät hänen hoitoonsa.

Joutsenon asemalla jouduttiin junaan odottamaan tuntikausia. Kaikilla ihmisillä oli lumiviitat tai -puvut yllään. Ilmahälytyksiä oli ja silloin piti mennä metsään. Kun juna viimein saapui, olivat vaunut jo täynnä, mutta sisään täytyi vain mahtua. Vähän ennen Kouvolaa oli ilmahälytys, juna pysähtyi ja ihmisten täytyi mennä metsään ilmavaaran takia. Lopulta päädyttiin Satakuntaan, Peipohjan asemalle ja siellä väki vietiin johonkin kappeliin ensimajoitukseen. Siellä joku joutsenolaisista äideistä synnyttikin. Joutsenon kättilö Hilda Hotanen – Hotasen tati – oli evakkojunassa mukana, joten synnyttäjillä ei ollut hätää. Omat eväät olivat pikkuhiljaa loppuneet ja Peipohjan asemalla lottien tai marjojen tarjoama ruoka kyllä maistui.

Lahja Raaska os. Pyyhtiä

Sieltä kappelista joutsenolaiset siirtyivät koululle, josta heidät jaettiin majapaikkoihin. Raaskat joutuivat mäkkiin, jossa oli vain yksi pieni huone ja heitä majoitui siihen kymmenkunta henkeä.

Lahja ei osannut synnyttämistä pelätä. Raskaus oli ensimmäinen, eikä hän oikein osannut huolehtia koko asiasta. Sijoituspaikassa ei ehditty asua kuin kolme päivää, kun Lahjan synnyttämisen aika tuli. Se tapahtui illalla ja kättilö Hilda Hotanen loihti vilteistä jonkinlaista suojaa synnyttäjälle. Miesväki ja muutkin joutavat ajettiin talon puolelle ja he menivätkin kuuntelemaan uutisia radiosta.

Uutiset olivatkin merkittävät, sillä saatiin kuulla rauhan tulleen. Oli 13.3.1940. Lahjan Jorma-pojan ei tarvinnut syntyä sotivan Suomen kansalaiseksi, vaikka rauha olikin

erittäin raskas. Lahja ei kuitenkaan joutanut näitä asioita miettimään. Uuden tulokkaan hoitaminen heikoissa oloissa antoi tarpeeksi puuhaa. Lahja muistaa vieläkin, kuinka maukkaat rotinapullat samassa huoneessa asuva Ida Tujula tarjosi. Kun pitkään aikaan ei oltu saatu kunnon pullaa, niin se maistui. Tämä huonekunta oli omissa ruuissaan, talosta taidettiin saada ostetuksi maitoa ja muutoin asioitiin läheisessä kaupassa.

Lahjan mies, Arvo, oli saanut yksiköstään lomaa ja ilmestyi jo seuraavana päivänä Karvialle esikoistaan katsomaan. Arvo oli Peipohjan asemalla pyytännyt siellä olevista polkupyöristä yhtä lainaksi, kun matkaa oli monta kilometriä. Sattui hassusti, kun Lahjan kanssa samassa huushollissa oleva Antti Tujula tunsii tuon pyörän omakseen.

Kotimatkalta päästiin vajaan neljän viikon päästä rauhanteosta. Junalla taas matkustettiin ja vaunut olivat tupaten täynnä. Piti ottaa istuinpaikka mistä sai. Lahjalle ei sellainen järjestynyt kuin aivan oven vierestä. Vaunu oli täynnä evakkoja ja sotilaita. Koko ajan kulkea rampattiin ovesta edestakaisin ja Lahjalla oli hankaluuksia pienen vauvan kanssa, kun veto kävi ovesta.

Hän joutui vaihtamaan kapaloikin Jorma-vauvalle tällaisessa levottomuudessa. Vastapäisellä penkillä matkustava lotta luuli Lahjalla olleen useampiakin lapsia, kun kapalonvaihto kävi niin tottuneesti. Oli kuitenkin toimittava huppulla, sillä vauva ei saanut kylmettyä. Lahja muistaa yhden kapalonvaihdon tapahtuneen Riihimäen asemaravintolan pöydällä.

Joutsenon asemalla oli pappa omiaan hevosen kanssa vastassa. (Suojeluskuntatalolla tiedettiin evakkojunista). Kävi vielä niin hassusti, että reki pääsi yhdessä vierussa kaatumaan ja Lahja vauvoineen pylähti hankkeen. Mitään vahinkoa ei kuitenkaan sattunut.

Näin oli sen ajan ”turistimatka” Satakuntaan tehty. Jorma-poika on joskus käynyt Karviala syntymäpaikkaansa tutustumassa ja kai tavannut joitakin henkilöitä sen aikaisesta talonväestä.

”Lotjareissu”

Juhannuksen tienoilla 1941 oli uusi evakkomatka edessä. Nyt lähdettiin lotjalla Honkalahdesta, jonka hinaaja veti Mäntyharjuun. Lahja muistaa vieläkin mäenrinteen Mänty-

harjun sataman takana. Se oli täynnä joutsenolaisevakkojen nyyttejä ja kaikenlaista pientä evakkotavaraa. Jorma oli jo parivuotinen miehenalku ja hevosmies. Kun joku Mäntyharjun isäntä lähti perhettä hevosella kirkolle viemään, nosti Jorma aikamoisen mölyn, kun isäntä ei antanut hänelle ohjaksenperiä niinkuin papan kanssa kotona oli tehty.

Mäntyharjun kirkkoon jouko vietiin ja siellä yövyttiin. Siellä taas evakot jaettiin eri taloihin. Lahja ei muista, kuinka kauan Mäntyharjussa oltiin (elokuun alkuun?). Pyyhtiän Maire asui lähellä ja eräänä päivänä nämä nuoret naiset päättivät lähteä takaisin Joutsenoon. He ottivat kumpikin lapsensa mukaan ja menivät tien varteen pyrkimään auton kyyttiin. Rintamalle päin meni kaiken aikaa autoja. Yllättäen he pääsivätkin heti kyytiin. Tuli auto, jonka kopissa istui joutsenolainen lotta. Hän oli Hackmanilta, Lahja ei muistanut nimeä. Lotta otti lapset sinne koppiin ja äidit kiipesivät lavalle pressun alle matkustamaan.

Pelättiin kovasti, että miten päästään tarkastuksista läpi. Mutta ihme kyllä se onnistui. Taisi se lottakin puhua heidän puolestaan. Tuskin ehdittiin asettua kotisille, kun tuli se suuri tykistökeskitys Joutsenon kirkolle. (Rautatieytkki Ensosta ampui n. 110 kranaattia elok. 8. ja 9. välisenä yönä). Sen jälkeen aremmat, jotka olivat tulleet Joutsenoon takaisin, lähtivät uudestaan evakkoon. Joutseno oli silloin sotilaita täynnä ja pian elokuun loppupuolella alkoivat hyökätä ja sitten tulikin syksyn mittaan rauhallisemmat olot, kun rintama eteni kauemmaksi.

Kesäkuussa 1944 lähdettiin hevosella

Juhannuksen tienoilla 1944 oli taas evakkoonlähtö edessä. Haastattelija Tuulikki Japolalla o.s. Pätilällä on hallussaan äitinsä Helvin almanakka, johon hän on lyhyesti merkinnyt Pätilän kyläläisten evakkotaipaleen vaiheita.

Lahja Raaskalla oli jälleen kolmea viikkoa aikaisemmin ollut synnytys. Nyt oli Laila-vauvan lähdettävä taipaleelle. Jorma oli jo 4-vuotias tomerapoika. Naapurissa Pätilällä (Laamalla) oli myös saatu perheenlisäystä. Tuulikki (haastattelija) oli syntynyt hiukan heiveröisenä, eikä Helvi-äidillä riittänyt maitoa. Lahjalla siinä riitti naapurillekin ja niinpä kättilö Bertta Pylsy antoikin

Lahjalle tehtäväksi huolehtia molempien vauvojen ruokkimisesta. Tuulikkiä piti imettää kahden tunnin välein.

Helvin Pätilän almanakka kertoo, että 19., 20. ja 21.6.1944 oli tavaroitten pakkausta ja 22.6. klo 13 oli lähtö. Nyt voitiin ottaa jo enemmän omaisuutta mukaan, kun oli aikaa pakata ja matkaan lähdettiin hevosella. Kärryihin mahtui tavaraa enemmän, mitä kukin katsoi tärkeimmäksi. Yleensä on muistissa, että nytkin on polkupyörä tärkeä, sillä voitiin hoitaa asioita. Ompelukoneen naiset myös muistivat ottaa mukaan. Tietysti varustettiin nyt myös paremmin evästä mukaan. Raaskan pappa ajoi hevosta ja Helvi Pätilä pyysi Pyyhtiän pappaa ajamaan Laaman hevosta. Helvillä taas oli Tuulikki-vauvan hoivaamisessa tarpeeksi puuhaa. Raaskat ja Pätilät pysyttelivät yhdessä. Sehän oli tärkeää jo vauvojen imettämisen takia.

Matka ohjattiin nyt Lappeenrannan jälkeen kohti Savitaipaletta. Tiet olivat evakointa täynnä ja vastaantulevan liikenteen takia piti alituisen pysähdellä. Hitaasta matkanteosta kertoo Helvi Pätilän almanakkamuistio: ”23.6. Lemm (Lappeen) Rutolassa.” Ruto-

Arvo Raaska

lahan oli heti Lappeenrannan tuollapuolen, joten montaakaan kymmentä kilometriä ei matka ollut edistynyt vuorokauden kuluessa. Rutolassa yövyttiin taivasalla tien vieressä. Satoi kaatamalla ja kärryjen alle koetettiin jonkinlaiset sijat tehdä. Seuraavaksi yöksi päästiin jo sisätiloihin Savitaipaleen kirkolla. Hjerpen talosta saatiin yösiija. 24.6. oli juhan-

Lahja ja Arvo 1938

nuspäivä. Aaton rankkasade hellitti ja sitten muistelijoitten mukaan seurasikin useampien viikkojen ”heinäpoudat”.

Sattui lohduttava tapaus. Lahjan mies, Arvo, oli armeijan lääkintämiehenä ja mukana linja-autosta tehdyssä sairaankuljetusautossa. Hän oli palaamassa kuljetusmatkaltaan takaisinpäin ja sanoi kuljettajalle, että nyt näyttää selaiselta, että voi tulla oma väki vastaan. Ja niin kävikin. Arvo huomasi oman joukkonsa kärrit ja voi hiukan aikaa viipyä omaisten luona ennenkuin jatkoi matkaa rintamalle päin.

Savitaipaleella viivyttiin muutama päivä ja 28. päivänä mentiin Savitaipaleelta Tuohikotin asemalle X). Ensin vietiin tavarat ja sitten väki perässä. Tuohikotista mentiin Lahjan muistin mukaan junalla Selänpäähän, jossa Helvin almanakan mukaan oltiin kolme päivää. Lahja ei muista, miten yövyttiin, mutta luultavasti sielläkin koululla. Toisten joutsenolaisten muistin mukaan tapahtui siten.

X) Tässä on muistivirhe. Tuohikotissa ei ole rautatietä.

Helvin muistiinpanojen mukaan oltiin 3.7. Kouvolassa ”tohtorinalla”. Lahja ei muista, mitä se tarkoitti. Sitten mentiin taas junalla Peipohjaan, jossa oltiin illalla 4.7. ”Valtion leivintuvassa”. Siellä saatiin lottien tarjoamaa maukasta puuroa. Sitten saatiin kyyti Peipohjasta Köyliöön, jossa oltiin 5.7. klo 16.

Köyliössä asuttiin meijerin yläkerrassa. Tässä huoneessa asuivat Lahja, Jorma-poika ja Laila-vauva sekä Helvi Pätilä lastensa Hilkan ja Tuulikin kanssa. Muut omaiset olivat läheisessä maalaistalossa. Evakot tekivät myös talon töitä. Aina eivät eri murretta puhuneet ymmärtäneet toisiaan. Satakunnassa puhuttiin viljankorjuusta, että ollaan elossa. Talon isäntä oli Uutelan Eetlalta ky-

synyt. Oletkos sinä huomenna elossa? Tähän Eetla vastasi. - Voi veikkone! Eihä sitä nykyaikajan huomista tiijä, onks sitä elos vai kuolt.

Meijerin väki otti evakot ystävällisesti vastaan. Heti tultua tarjottiin vieraille kahvit. Meijerissä oli meijerikkö ja meijerin isäntä. Lahja muistaa hauskan asian. Isännällä oli päsipi pihalla kehässä. Kehän laidalla roikkuivat isännän haalarit. Kun evakot ihmettelivät sitä, kertoi isäntä, että päsipi on yksinään kova ikävoimään ja määkii kaikki päivät surkealla äänellä. Kun aidasta roikkuvat isännän haalarit, on päsipi ihan hiljaa ja tyytyväinen.

Matka Joutsenosta Peipohjaan oli kestänyt kaksi viikkoa. Tavaroitteen tulo kesti vielä kauemmin. Oli hankalaa, kun täytyi viikkotolkulla pitää samoja vaatteita. Asemalta käytiin päivittäin tiedustelemaan tavaroita, mutta kauan kesti ennenkuin ne olivat perillä.

Lahja Raaskalle on jäänyt ihan miellyttävät muistot evakopaikkojen ihmisistä. Kaikissa paikoissa ihmiset olivat ystävällisiä ja auttoivat mahdollisuuksiensa mukaan. Huonoja muistoja ei ole jäänyt. Jorma on käynyt kaikissa evakopaikoissa myöhemmin. Lahjan ei ole erikoisemmin tehnyt mieliä lähteä.”

Rauha solmittiin Neuvostoliiton kanssa 19.9.1944.

321, 1s. Komppanian päiväkirjasta:

”26.9.44.

PUHELINSANOMA, ETÄ SIIRTOVÄKI SAA PALATA JOUTSENOON”

”29.9.44.

ENSIMMÄISIÄ EVAKOITA SAAPUNUT MAANTEITSE, N. 50 HENKEÄ, 15 HEVOSTA JA 60 LEHMÄÄ SEKÄ 10 LAMMASTA, MYÖSKIN RAUTATIEVAUNU HUITTISISTA.”

Toivo Pyyhtiän asettuminen uudelle kotiseudulle Lopelle

Ilmoittauduin Forssan kotiuttamiskeskukseen 13.11.1944, jossa luovutin henkilökohtaiset aseeni, pistoolin ja kivääriini. Kersantin arvomerkit leikattiin sotilaspuserostani pois mutta mantteliin arvomerkit saivat vielä jäädä. Sain pitää armeijan sotilaspuvun päälläni, koska minulla ei muita vaatteitakaan ollut. Olin palannut 4 vuoden ja 7 kuukauden armeija- ja sota-ajan jälkeen siviiliin.

Olin saanut sotapalveluksen viimeiseksi tehtäväkseni kuitata komppanian päällikkönä käskystä pataljoonan varastosta aseita ja lähettää ne tuntemattomaan määränpäähen. Kyseessä oli armeijan sodanaikaisten ylimääräisten aseiden kätkeä myöhempää mahdollista käyttöä varten. Aseet kätettiin koko armeija osalta siltä varalta, että Suomi joutuisi sissisotaan venäläisten yllättäen miehittäessä maan aselevon tultua voimaan ja armeijan siirtyessä siviiliin. Jälkeen peittämiseksi minut komennettiin välittömästi siviiliin. Aseet kätettiin seuraavan portaan toimesta.

Matkani Kuhmosta Forssaan oli taittunut täpötäydellä junalla reittiä Vuokatti – Humpila – pikkurata – Forssa. Junassa oli sotilaita, siviilejä, humalaisia ja hulluja. Juna oli niin täysi, että osa nukkui vaatehellyillä. Minulla oli helpotunut olo. Sota oli loppu, olin jäänyt henkiin, ja nyt minulla oli elämä edessä. Kaikki näytti valoisalta, vaikka koti, maa, tila, karja ja tavarat olivat menneet. Suomi oli säilynyt vapaana, vaikka suurin uhrauksin. Puolet kavereista, konekiväärikomppaniasta, makasi mullan alla. Minulla oli keväällä kihlattu morsian, Eila, tuleva vaimoni, jonka kanssa oli tarkoitus perustaa perhe. Elämä jatkuisi.

Kuvassa vasemmalta Eila Pyyhtiä, Lahja Pyyhtiä, Marja Pyyhtiä (sylissä), Saima Kuparinen (os. Pyyhtiä), Toivo Pyyhtiä, Raimo Kuparinen ja Ilmo Pyyhtiä.

Suuntasin matkani Viljakkalaan, Satakuntaan. Enoni Antti Kuparisen perhe oli sijoitettu sinne. Heillä oli käytössään Hietikon kartanon sivutilan päärakennus. Serkkuni Tuomas Kuparisen vaimo Saima oli hoitanut sodan aikana vaatteeni ja raha-asiani. Rahanarvo oli tietenkin kovasti heikentynyt sodan aikana ja syönyt säästöjäni. Veljeni Pekka tuli myös jouluksi Viljakkalaan. Hän oli

ollut Lapin sodassa ja päässyt pois, kun taistelut päättyivät pohjoisessa. Valtio oli välittänyt sodan aikana vuonna 1942 lemmiä. Enoni osti minulle yhden. Lemmä, kyyttö, tuotiin Viljakkalaan kuorma-autolla. Jouluksi tapettiin pikusonn, kun lihaa säännöstelyn takia ei ollut muuten saatavissa. Joulupöydässä oli mukava tunnelma, kun paljon sukua oli yhteisessä joulupöydässä monen sotavuoden jälkeen. Pekka joutui joulun jälkeen jatkamaan varusmiespalvelustaan, vaikka oli ollut jo Kannaksen suurtaistelussa ja vielä koko syksyn Lapin sodassa.

Talvi 1944-45 kului metsätoissa Viljakkalassa. Kaadoimme ja ajoimme tukkeja serkkujeni Oskarin, Tuomaksen ja Matin kanssa. Kaikki olivat palanneet vahingoittumattomina sodasta. Matti tosin sairastui myöhemmin jonkinlaiseen hermostosairauteen, joka saattoi johtua sodan rasituksista. Hän oli ollut etulinjassa liekinheittämissä.

Talven 1945 aikana antrea-

laisten sijoituskunta muuttui. Uudet sijoituspaikkakunnat olivat Riihimäen seutu, Loppi, Hausjärvi, Hämeenlinnan seutu kuten Janakkala. Kevättalvella 1945 sain vuokrata Lopen Kormun kylästä 3 hehtaaria peltoa. Asunnon sain Santamäen kartanon Peltomä-

estä. Se oli pieni punainen hirsinen kartanon muonamiehen mökki. Mökin toiseen päähän majoittui Partasen Matti, joka oli naimisissa serkkuni Katri Kuparisen kanssa. Huhtikuun 23. päivänä lähdimme Lopelle kuorma-autolla koko Hietikon sivutilan joukko.

Peltomäen mökistä puutui emäntä. Se järjestyiikin pikavauhtia, kun meidät vihitettiin kihlattu Eilan kanssa

6.5.1945 Salon kirkossa. Kotona Santamäen Peltolassa järjestettiin pienet pidot. Eila oli naapurikylän tyttö Kannakselta Heinjoelta, Hevossaaren kylästä. Tiesin hänet jo ennen sotia, kun olimme vielä lapsia. Serkkuni kertoi sodan aikana, että siitä Briskin Eilasta on tullut nätti tyttö. Päätin kirjoittaa ja sodanaikainen kirjoittelu johti avioliittoon. Lupasin kirjessään, että seuraavassa sodassa meillä on oma joukkue, kun miehistä oli pula. Tuli sitten min vain joukkueen johtaja.

Keväällä 1945 olin pari viikkoa Santamäen tiilitehtaalla savea kaivamassa tiilitehtaan tarpeisiin. Työ oli raskasta. Kun kuulin, että miehiä ei savenkaivuussa vuorotella, lähdin Hel-

Tilan päärakennus on valmistunut. Toivo Pyyhtiä takana oviaukossa. Ilmo Pyyhtiä äitinsä Eilan kanssa kuvan edessä oikealla.

singin maatalouspiiriin töihin. Teimme mm. siirtolaisten talojen pohjia. Talvi 1946 kului sitten jälleen metsätoissa.

Kesällä 1946 menimme veljeni kanssa viemäreitä kaivamaan. Kaivoimme mm. Kesijärven ja Heinijärven välistä laskuojaa. Ojat olivat kasvaneet umpeen sotien aikana. Kun koneita ei ollut, isojakin viemäreitä kaivettiin miestyövoimalla. Kyseinen laskuoja oli niin syvä, että mullat jouduttiin heittämään kahdessa jaksossa penkalle. Ensimmäinen heitettiin välitasanteelle ja sitten vasta penkalle. Työ oli raskasta urakkatyötä, mutta siinä ansaitsi hyvin. Esimerkiksi virkamiesten palkat olivat jääneet jälkeen sodanjälkeisen inflaation myötä mutta ruumiillinen työ palkittiin hyvin, kun oli paljon erilaista jälleenrakennustyötä ja työvoimasta oli niukkuutta. Monet elintarvikkeet olivat kortilla mm. leipä ja kahvi. Ruumiillisen työn tekijät saivat kuitenkin e-kupongin, jolla sai suuremman korttiansiannon. Meillä oli Santamäen navetassa jo kaksi omaa lehmää ja porsas tässä vaiheessa. Kesälaidun oli Launosten kartanon niityllä. Ravinto- huolto parani vähitellen.

Seuraavana talvena tehtiin jälleen metsätöitä ja sitten kesällä Helsingin maanviljelyspiiriin töitä, tällä kertaa tietöitä. Nekin tehtiin käsitöinä paitsi, että räjähdysaineita oli siihen aikaan hyvin saatavana. Teitä tehtiin eri puolille Lopen mm. Keihäsjärvelle, Kormuun, Sajaniemeen, Pappilan läänin jne. Minut oli pyydetty Helsingin maanviljelyspiiriin työnjohtajaksi. Johdin töitä ja olin lisäksi rahastonhoitaja. Maksoin työmiesten palkat. Syksyllä 1947 Riihimäen lasitehdas paloi. Menin lasitehtaan rakennustyömaalle töihin. Huhtikuussa 1948 lasitehtaan lippu oli puolittangossa. Oli tullut tieto Suomen ja Neuvostoliiton välisen YYA-sopimuksen allekirjoittamisesta. Tehtaanjohtaja Kolehmainen oli tappanut itsensä, koska luuli Neuvostoliiton nyt miehittävän maan.

Talvella 1948 saimme tietää

joten siitä oli lyhyt matka tilan rakennustöihin. Saimme tilan rakennukset saunan, asuinrakennuksen, aitan ja tilapäisen navetan vuodessa valmiiksi. Rakennustöissä olivat paikallakuntalaiset ammattimiehet Arvi, Urho ja Yrjö Lähde sekä Artturi Hellsten. Kun ensimmäinen rakennus, sauna valmistui kesällä 1948, käve-

lin takaperin kortteeriimme Kalevaan. Hetki oli merkittävä. Melkein 10 vuoden sota- ja evakkoelämä oli päättymässä. Elokuussa 1949 muutimme tilalle asumaan. Tilalla oli ennestään Satulahuhdan tilan puimala. Varsinainen navetta valmistui vuonna 1951 ja uusi puimala vuonna 1956. Navettaan tehtiin tiilet itse valamalla betonista ja kastamalla ne rautaksidein. Se oli 20 metriä pitkä ja ajanmukainen. Rakentaminen oli tietenkin urakkatyötä, vasarat ja kirveet paukkuivat yöstä päivää. Saivat karjalaisten suhteen epäluuloiset hämäläiset havaita, että kylään oli tullut ahkerää väkeä. Rakennustarvikkeista oli sodan jälkeen ankara pula mutta erikoisluvilla saatiin juuri ja juuri riittävästi perusmateriaaleja. Rakennuspuut kaadettiin omasta metsästä. Tila saatiin viljelykseen jo kesällä 1948, kun puolet tilasta oli valmiiksi heinäniitä. Pellot kasvoivat hyvin, kun niillä oli laidunnettu suuren tilan lemmiä. Myös metsät olivat kasvavia ja hyväkuntoisia.

Tulevaisuuden usko oli vahva. Vaikka Suomi pakotettiin maksamaan Neuvostoliitolle sotakorvauksena 300 miljoonaa indeksiin sidottua "kulta-

Kuvassa vasemmalta Elina Granat (os. Pyyhtiä), Marja Pyyhtiä (sylissä), Tuomas Arminen, Ilmo Pyyhtiä (edessä), Pekka Pyyhtiä (takana), Viljo Granat ja Lahja Pyyhtiä.

dollaria", maan uskottiin selviävän korvauksista ja säilyvän itsenäisenä. Neuvostoliiton hyökkäysuhka oli kuitenkin olemassa. Uhka väistyi kuitenkin jossain määrin toisen maailmansodan rauhahan, Pariisin rauhan solmimisen myötä vuonna 1947. Suomella oli edelleen oma armeija, jota Neuvostoliitto ei onnistunut lyömään Kannaksella kesäkuussa 1944. Suomi oli jopa ottanut suuren voiton Ilomantsissa elokuussa ennen välirauhan tekemistä Neuvostoliiton kanssa kuukautta myöhemmin. Tällä oli suuri merkitys rauhanteossa kuten myös paljastuneella asekatkenäällä. Neuvostoliitto ymmärsi, että Suomi pystyy edelleen kovaan vastarintaan. Jugoslavian, Unkarin ja Tšekkoslovakian kohtalot eivät toistuneet Suomen kohdalla. Elintason odotettiin nousevan, elintarvikkeiden säännöstely loppui 1950-luvun alussa, kotimaista viljaa alettiin saada riittävästi niin, että Suomesta vähitellen tuli omavarainen viljan suhteen ja länsituotteita alkoi vähitellen tulla markkinoille, kun maan valuuttavaranto kasvoi metsäteollisuuden lisääntyneen viennin myötä. Sotakorvausten toimittaminen paransi varsinkin metalliteollisuuden tuotantopohjaa.

Suomi sai järjestääkseen olympialaiset vuonna 1952, kun vuoden 1940 kisat eivät sodan vuoksi toteutuneet. Olympiakesä 1952 oli kuitenkin sateinen ja viljaseipäät jäivät pellolle lumen alle monissa paikoissa. Vilja puitiin osin märkänä. Tällöin minulle tapahtui pieni onnettomuus. Menetin vasemman käden nimettömän sormeni myllyssä, kun yritin saada märän viljan vuoksi tukkeutunutta myllyä auki. Se tukkeutui märän viljan vuoksi. Sormi leikattiin Lopen sairaalassa. Tällöin näin nukutuksessa enneunen. Minulle sanottiin unessa, että tulet joutumaan vaataviin tehtäviin, mutta selviät, kun olet rehellinen. Myöhemmin tulevat uskonsodat. Uni ennusti hyvin yli 40 vuoden kunnallismiesurani ja nykyiset Lähi-idän taistelut.

(Toivon kertomusten pohjalta toimittanut Ilmo Pyyhtiä)

Evakkojen tie uusille asuinsijoille

Keväällä 1944 kylvettiin toukoja maahan, istutettiin perunaa, kylvettiin juurikasveja ja istutettiin kukantaimia penkkeihin. Ei vielä tahdottu uskoa lähtemiseen. Meilläkin kotona suunniteltiin kutsua sukulaisia Juhannuskostiin. Sokeria ja voita jo säästettiin leipomista varten.

Kesäkuun alussa sodan pauhu lähestyi, tykkien jytinä koveni. Pommikoneita lensi kylämme Kuparsaaren yli pommittamaan suurempia kohteita, kuten Antrean asemaa ja Viipuria. Ilmastaistelukoneet lentelivät Kuparsaaren yllä ihan yksinäisiä ihmisiä ja eläimiä laiturumella ampuen. Myös muutamia pommeja pudottivat, tyhjensivät lastiaan takaisin päin lentäessään. Onneksi ei ihmisiin ja eläimiin osunut.

Niin tuli evakkoon lähtö jo toisen kerran kesäkuun 18. päivänä. Oli sunnuntai. Iltaan mennessä piti kylä olla tyhjänä asukkaista ja myös eläimistä, mitkä voitiin mukaan ottaa. Hevosten kärryt pakattiin täyteen tavaroita, etupäässä ruokatavaraa, käyttövaatteita ja lehmien lypsämiseen käytettävät ämpärit, siivilä ja kannut. Pienimmät lapset olivat äitien kanssa kuormien päällä ja kiesikärryissä. Suuremmat joutuivat ajamaan karjaa. Karja kulki siellä hevoskuormien välissä maantiellä, ajajina nuoria tyttöjä ja poikia – melkein lapsia. Taas oli Karjalan kansa vaeltamassa maantiellä kohti tuntematonta.

Matkan varrella tuli tieto, että ensimmäinen pitempi py-

sähtymispaikkamme olisi Joroinen. Sieltä sitten kuljettiin eteenpäin sijoituspaikkoihin. Antrealaisille oli määrätty Viljakkala ja Ikaalinen. Kuljimme jalkaisin karjan kanssa Joroisiin saakka. Siellä tulikin pitempi lepotauko, noin kaksi viikkoa. Ihmiset oli sijoitettu kouluille ja eläimet Jorois-

Noin kahden viikon päästä tuli vapaita härkävaunuja. Niihin pakattiin eläimet huoltajineen. Vanhukset ja lapset äitien kanssa pääsivät matkustamaan ihmisvaunuissa. Meidän määrääsemamme oli Siuro. Sieltä kuljettiin taas hevosilla Viljakkalaan ja Ikaalisiin. Eläimet ajajineen joutuivat taas tielle kulkemaan sijoituspaikkaa kohti. Meidän sijoituspaikka Viljakkalassa oli Hietikon talo. Saimme asuttavaksi ison tuvan isossa talossa. Isäntäväki asui pienemmässä talossa. Emäntä oli hammaslääkäri ja isäntä oli sodassa.

Syys-lokakuussa alkoivat selvityt lopulliset asutuskunnat. Antrealaisilla oli Loppi, Hausjärvi, Janakkala ja Riihimäki. Meidän perheemme (veljekset

kuuluivat Pappilan iso kivinavetta, vilja-aitta, riihi ja puumala rakennukset ja iso puukuuri. Asuttavaksi saimme pienen muonamiesten mökin, joka oli samassa pihapiirissä. Siinä oli kaksi pientä kamaria joiden väliseinään tehtiin ovi-aukko. Hyvin me siinä sovitettiin asumaan.

Vuoden 1945 toukokuussa tuli voimaan maanhankintalaki. Siinä toimineet herrat järjestivät näitä Karjalaisten maa- ja tilansaanti asioita. Moni ison kartanon ja tilan omistaja joutui pakkoluovuttamaan maisiaan Karjalaisten asutustilaksi. Lopella isoja kartanoita olivat Launosten – Santamäen – Kormun (Paloheimon) kartanot. Samasta Pappilan tilasta, mistä meidän perhe sai pääti-

Antti ja Jussi Pyyhtiän perheet Lopella 1942 ennen takaisin lähtöä Karjalaan. Miehet olivat sodassa.

net perheet hakivat itse sopivan tilan ja ostivat sen. Lopen kirkonkylään ja ympäristökyliin kuten, Joentaka, Sajaniemeen, Läyliäisiin, Launosiin, Kormuun, Topenolle, Pappilanläänin ja Pilpalaan sijoittui paljon Kuparsaarelaisia. Kuten myös Liikolalaisia ja Rupolaisia.

Miehet pääsivät rintamalta pois vuoden 1944 loppupuolella. Toiset vasta vuoden 1945 alussa, koska joutuivat Lapin sotaan ajamaan saksalaisia pois. Minunkin isäni, Jussi Pyyhtiä joutui Laakuksen mukana Lappiin. Hyvä oli hämäläismiesten palata rintamalta kotiin, kun koti odotti ehjänä, piha ja pellot ympärillä – omia tuttuja paikkoja. Karjalaismies joutui vieraaseen paikkaan oudoille pelloille ja pihapoluille – vieraan katon alle. Yksi suuri lohtu oli siinä, että oma rakas perhe odotti siellä tulijaa.

Niin alkoi suuri jälleenrakentaminen. Piti saada per-

heelle oma koti ja navetta eläimille sekä aitta ja sauna. Moni rakensikin saunan väliaikaiseksi asunnoksi perheelle. Meidän perheellekin rakennettiin uusi koti samalle mäelle. Vuoden 1949 joulukuksi päästiin muuttamaan suureen lämpimään ja valoisaan kotiin. Mukavuuksia olivat vesijohdot sisälle ja ulos. Parasta oli keskuslämmitys ja vessa sisällä. Se joulutuntui suurelta juhlat. Vuoden 1949 loppuun mennessä olikin jo melkein kaikilla Karjalaisilla jälleen oma koti. Lopelle oli helppo tulla ja sopeutua. Meidät otettiin hyvin vastaan. Karjalaiset pääsivät hyvin mukaan myös yhteiskunnalliseen elämään. Niin jatkui elämä eteenpäin kovassa työn touhussa täällä uusilla asuinsijoilla. Meidän vanhemmillamme oli kuitenkin vielä pieni toivonkipinä sisällä – jos vielä päästäis omaan Karjalaan.

Kerttu Arminen os.Pyyhtiä

Antin ja Martan muistikuvia evakkomatkoilta ja paluu takaisin kotiin Lauritsalaan

Isä-Antin vanhimmat pojat lähtivät rintamalle talvisodan syttyessä v. 1939. Kotinsa perhe joutui jättämään kaikkiaan kolme kertaa talvi- ja jatkosodan aikana.

Talvisodan alkaessa perhe siirtyi sodan jaloista Janakkalan Vähikkälän kylään. Heidät majoitettiin seurojentalolle. Samaan paikkaan oli tullut myös venäjänkielistä väkeä. He olivat paenneet sotaa Kronstadtista. Antti muistelee, miten hän suurella mielenkiinnolla seurasi erään venäläismiehen puuhia, kun tämä veisteli puusta shakkinappuloita. Niillä miehet myöhemmin pelasivat ja Antti yritti innokkaasti saada selvää pelin säännöistä.

Jatkosodan alkaessa v.1941 perhe (isä, äiti ja nuorimmat pojat Antti 13v. ja Paavo 10v.) evakuoitiin Vanajaveden maisemiin Tyrvännölle. Majapaikan he saivat Monaalan kartanon leivintuvasta. Tuona ai-

kana Anna-äiti sai luvan välillä käydä kotona Lauritsalassa. 13-vuotias Antti lähti mukaan, vaikka hänellä ei siihen ollutkaan virallista lupaa. Matkaa tehtiin Hämeenlinnasta junalla. Tuolle matkalle osui myös virallinen kulkulupien tarkastus, jolloin Antin ei auttanut muu kuin piiloutua matkavaroiden joukkoon! Kotiin hänellä paloi mieli, koska sinne pihapiiriin oli jäänyt uskolinen ystävä, naapurin Topi koirra. Huoli koiran kohtalosta painoi pojan mieltä. Niinpä ilo oli suuri – ja riemu mo-lemminpuolinen - kun Topi ja Antti kohtasivat kotipihalla.

Sotatoimien välillä rauhoittua kotiin palasivat myös muut evakkoon lähteneet per-

heenjäsenet. Tyttären Martta ja Sylvi olivat ennen kotiin paluuta tehneet töitä Keski-Suomessa Vaajakoskella kuulatahtaalla. Jyväskylän seudulle he olivat lähteneet Arvo-veljen vaimon kutsusta, kun siellä työt saattoivat asua sukulaisten luona.

Keväällä -44 Antti ehti tehdä töitä Kaukaan konepajalla vain pari kuukautta, kun lähtökäsky viimeiselle evakkomatkalle tuli. Nuori poika oli toiminut tehdasalueella liikennöineessä junassa veturinkuljettajan apupoikana. Kapearaiteisella junalla kuljettiin ja siirreltiin tavaraa laajalla tehdasalueella.

Lauritsalasta siviiliväestö kuljettiin kesäkuussa 1941 lotjilla Saimaata pitkin ensin Ristiinaan ja sieltä edelleen junakyydillä sovittuihin sijoituspaikkoihin. Tälle matkalle lähtivät perheestä mukaan myös tyttären Martta ja Sylvi. Esterisisko jäi aikuisena, työikäisenä,

Martta Roivas os. Pyyhtiä

kotipaikkakunnalle.

Rannassa Antille oli jo selvää, että hänen ja Topi-koiran tiet eroaisivat jälleen. Perhe kiipesi lotjaan lankkusilta pitkin ja koirra jäi rannalle. Juuri, kun viimeinenkin matkaan lähtijä oli päässyt alukseen ja miehet alkoivat siirtää siltaa pois, Topi vilahti lotjaan!

Ristiinassa ystäväysten tiet

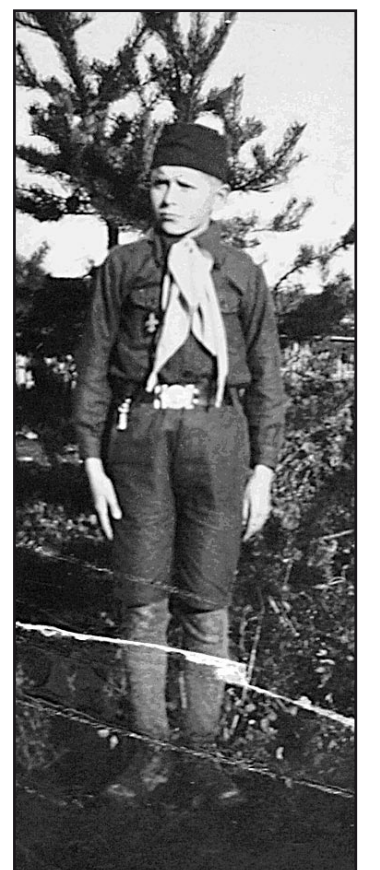
sitten lopullisesti erosivat, sillä siellä koiran oikea omistaja myi koiransa tuntemattomille ostajille.

Lotjamatka oli rankka kokemus Martta-tytölle. Saimaan aaltojen keinutus oli saanut hänet pahoinvoivaksi eikä oloa varmasti parantanut tietoisuus yli lentävistä vihollisen koneista. Pelon sekaisin tuntein istuttiin aluksen uumenissa.

Ristiinassa matkalaiset saivat ruokaa ja kulku jatkui junakyydillä kohti Urjalaa. Loppumatka Punkalaitumelle köröteltiin kuorma-auton lavalalla istuen.

Punkalaitumella perhe sijoittui maalaistaloon työväeksi. Töitä tehtiin niin heinäpellolla kuin lantunnostossakin. Martan tie vei pian muualle, koska hänet pyydettiin lapsenpiiaksi Lavialle. Jo Lauritsalasta tuttu papin perhe sai selville hänen olinpaikkansa ja kutsui Martan luokseen perheen tyttäriä hoitamaan.

Sodan päättymisen toi sitten perheen takaisin kotiin. Siellä kaikki oli saanut olla rauhassa paikallaan. Sisaruksista Martta aloitti työt apteekissa ja lähti myöhemmin Helsinkiin opis-

Antti Pyyhtiä partiopoikana

kelemaan. Sylvi-sisko avioitui jo sodan aikana ja muutti rauhahan tultua Valkjärvelle miehensä kanssa.

Riitta Pyyhtiä

Toimintakertomus vuodelta 2006

Kokoukset

Sukuseuran kokous ja sukujuhla pidettiin Riihimäellä, Hotelli Linneassa 17.6.2006.

Kokoukseen osallistui n. 60 henkilöä. Kokouksen yhteydessä tehtiin myös retki Lopelle, jonne Pyyhtiöitä on muuttanut evakkoina sodan jälkeen. Iltaa istuttiin Lopen Erävismajalla seurustellen, syöden, saunoen ja uiden. Kuparsaaren Pyyhtiät -sukuseuran jäsenmäärä joulukuun 2006 lopussa oli 123 henkeä.

Hallitus

Sukuseuran hallitukseen sukuseuran kokoukseen saakka ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: Marja-Leena Andersin, Kerttu Arminen, Aarne Pyyhtiä, Anneli Kesanto, Ilmo Pyyhtiä, Jarmo Pyyhtiä, Sirpa Pyyhtiä, Satu Putkisalo ja puheenjohtajana Reijo Orava. Hallitus kokoontui vuonna 2006 kaksi kertaa (tammikuussa ja toukokuussa). Sukuseuran kokouksessa 17.6.2006 hallitukseen valittiin uusina jäseninä Timo Järvisalo ja Riitta Pyyhtiä erovuorossa olleiden Reijo Oravan ja Aarne Pyyhtiän tilalle. Hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Ilmo Pyyhtiän, varapuheenjohtajaksi Kerttu Armisen, sihteeriksi Jarmo Pyyhtiän ja rahastonhoitajaksi Satu Putkisalon. Uusi hallitus kokoontui vuonna 2006 kaksi kertaa (elokuussa ja marraskuussa).

Toiminta

Sukututkimus on edistynyt hyvin, eri haaroja on täydennetty ja poistettu päällekkäisyyksiä. Sukupuu alkaa olla valmis 1600-luvulle saakka, mutta tarkennuksia tarvitaan vielä. Sukututkimusryhmään ovat kuuluneet Ilmo Pyyhtiä, Marjo Tanninen, Aarne Pyyhtiä ja Riitta Pyyhtiä. Valokuvia ja tarinoita on saatu jonkin verran. Sähköistä arkistoa on tutkittu valokuvien ja tarinoiden tallentamiseksi sukujulkaisua varten. Sukuseura ylläpitää myös leikekirjaa (Sirpa Pyyhtiä) ja kotisivuja internetissä. Sukuleht ilmestyi 15.3.2006. Jäsenhankinta jatkuu edelleen. Vuoden 2007 sukukokouksen suunnittelu- ja järjestelytyö sekä sukulehden seuraavan numeron toimittaminen ovat myös kuuluneet vuoden 2006 toimintaan.

Talous

Tilikauden tulos osoittaa 263,92€ ylijäämää, jonka hallitus esittää lisättäväksi seuran omaan pääomaan. Varoja kerätään sukukirjan julkaisua varten sekä toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen, kuten sukulehden julkaisuun ja postitukseen.

Tiedottaminen

Tiedottaminen hoidetaan keskitetysti postittamalla jäsenille maaliskuussa Pyyhtiän sukulehti – lehti. Seuran kotisivut toimivat edelleen osoitteessa www.kolumbus.fi/ti-li-orava.

Hallitus

Toimintasuunnitelma 2008

- Sukukokous ja sukujuhla Imatra – Viipuri linjalla
- Sukututkimuksen jatkaminen
- Perinnekeräyksen jatkaminen
- Sukukirjamateriaalin tallentaminen
- Sukukirjatoimikunnan asettaminen
- "Pyyhtiä sukulehti" julkaistaan maaliskuussa 2008
- Kerätään varoja sukujulkaisua varten
- Hallitus toteuttaa säännöissä todetut hallinnolliset tehtävät

Sukututkimukseen ja sukukirjan julkaisemiseen liittyvät haasteet

Pyyhtiöiden sukuseurassa on kerätty tietoa jo vuosien ajan niin suvun esi-isistä kuin sukulaisista lähivuosisikymmeniltä. Sukuohjelmaan on kirjattu jo toista tuhatta henkilöä. Lukumäärä vaikuttaa suurelta, mutta todellisuudessa paljon suvun jäseniä on vielä ”hukassa”.

Näiden henkilöluetteloiden lisäksi keräämme suvun piiristä muutakin aineistoa, kuten valokuvia ja tarinoita. Sukuseuran tavoite on saada kokoon sellainen sukuselvitys, että se voidaan tulevaisuudessa julkaista kirjan muodossa ja olisi näin mahdollisimman monen suvun jäsenen luettavissa. Kuitenkin matka kirjan julkaisemiseen on pitkä – vuosien työtä ja uurastusta vaativa.

Tietojen löytäminen

Jokainen sukuaan tutkiva on varmasti alkuun raapustellut ensimmäiset sukupuut lähisukulaisistaan. Siitä se tietojen kerääminen ja uteliaisuus on saanut hyvän alkuvauhdin laajemmalle etsimiselle. Alkuun tiedot syntymäajoina ym. ovat löytäneet esim. perhe- raamatusta, syntymätodistuksista tai mummon raamatun välissä säilyttämistä kuolinilmoituksista. Suurin osa suvun

henkilötiedoista löytyy kirkkoherran virastojen arkistoista ja vanhemmat tiedot (yleensä v.1850 vanhemmat) on talletettu maakunta-arkistoihin. Kirkkoherranvirastot luovuttavat maksusta tietoja sukututkimusta varten, kun heille esittää tutkimuspyynnön. Sen voi tehdä kätevästi esim. sähköpostin välityksellä. Maakunta-arkiston tiedot sen sijaan vaativat yleensä sitä, että menee itse paikan päälle etsimään tietoja.

Helpoin tapa tehdä sukututkimusta vuotta 1900 vanhempien tietojen osalta on käyttää Suomen sukututkimusseuran sivuilta löytyvää hakukonetta ja selata ns. HisKi-kirjoja. Ne sisältävät tänä päivänä jo lähes kaikki Suomen vanhojen kirkonkirjojen tiedot. Näissäkin tiedoissa on virheitä, koska tiedot ovat tallentaneet ammatilliset sukututkijat, jotka eivät tietenkään voi tuntea kaikkien sukujen nimistöä. Tällöin

vanhojen kirkonkirjojen tekstien selvittämisessä on voinut tulla virheitä.

Oikeaa tietoa?

Kun sukukirjaa julkaistaan, yksi tärkeimmistä asioista on se, että tiedot ovat oikeita. Siinä on haastetta kenelle tahansa, kun tietoa on käsiteltävänä suuria määriä! Kukaan meistä ei halua lukea sukukirjasta virheellistä tietoa ja ne on pyrittävä sieltä poistamaan ennen kirjan julkaisemista. Tästä syystä tutkimukseen on pyritty liittämään vain tarkastettua tietoa, jonka tietolähde on tarkkaan selvillä. Tietolähde on syytä aina laittaa näkyviin, kun tietoja kirjataan johonkin sukujulkaisuun. Kun kirjoitetaan luettavaa haastatteluja, tarinoissa voi olla muistikuviiin liittyviä virheitä. Silloin tarina on kuitenkin haastateltavan oma kuvaus tapahtumista ja hänen omakohtainen kokemus niistä.

Julkaisulupa

Jokainen voi vielä varsin vapaasti tehdä harrastelijana sukututkimusta ja kerätä tietoa omaan arkistoonsa, mutta sukuseurassa olemme jo joutu-

neet miettimään asiaa virallisen. Henkilötietolaki asettaa sukututkimukselle tiettyjä lakiin perustuvia rajoja. Pykälät eivät kaikilta osin ole yksiselitteisiä Mietimme, mitä todella saamme julkaista kirjassa ja miten laajasti tarvitsemme suvun jäseniltä lupia henkilötietojen julkaisemiseen. Laki (henkilötietolaki vuodelta 1999) sallii sukukirjaan kirjattavan sukuun kuuluvien ja heidän puolisoiden yksilötiedot. Niitä ovat nimi, syntymäaika ja –paikka, vihkimisaika, kuolinaika ja –paikka sekä arvo ja ammatti. Koska jokaisella on oikeus rajoittaa omien tietojensa julkaisemista, olisi tärkeää saada suvun jäseniltä mahdollisimman kattavasti kirjallinen lupa tietojensa julkaisemiseen.

Tällaisten lupien hankkimisesta ja siihen liittyvistä asioista keskustelemme varmasti seuraavassa sukutapaamisessa.

Pieniä evakkomuistoja:

TALVISOTA 1940

”Härkävaunussa” matkustettiin Joutsenon asemalta Parkanoon. Meidän perhettä oli isoäitini Elli Mattinen, veljeni Yrjö Pyyhtiä ja minä. Matkassa oli useita lapsia ja meillä oli hauskaa, kun saimme matkustaa yläristsillä ja leikkiä siellä – eikä juuri murehdittu sotaa!

Karvia – Ämmälänkylä – Ojanseppo oli meidän majotusosoite. Perhe otti meidät ystävällisesti vastaan. Parasta, mitä nyt muistan, oli ruokailuhetket, kun talon emäntä valmisti imellettyä perunalaatikkoa ja talon lapset sekä me evakolapset kilpasimme, kuka saisi ”kaalia” laatikon reunat! Siitä ajasta kait on jäänyt mieltymys tähän ruokaan, kun ainakin jouluna sitä täytyy saada.

Kerran on käyty entisellä evakkopaikalla, nuorempi väki siellä eläi ja muistivat vielä meidät.

KESÄSOTA 1941

Tällä kertaa meidät vietiin Iitin pitäjään Mankalan kylään. Nyt meidän perheessä oli edellisten lisäksi sisarpuoleni Marjatta Forsman. Hän opetti siellä ensiaskelitaan. Paikka oli maalaistalo järven rannalla ja siellä oli sukulaislapsia kesälomallaan. Meno oli kovaa, kun pojat ja tytöt kirmasivat pihamaalla; minulle osui

piikkilanka jalkaan ja verta tuli paljon, vieläkin näkyy arpi polvessa.

Muutakin ikävää muistan. Pojat keksivät pyydystä rapuja kissanpennuilla (eli he tapoivat ne tietenkin) huh! En voinut syödä heidän pyydystämäänsä rapuja, inhosin niitä, enkä syö vielääkään, mutta kiusallit ovat lemmikkejäni.

JATKOSOTA 1944

Taas ”härkävaunuilla” nyt Huittisiin, Riesolan kylään, Hekalin taloon, joka oli melkein kartano. No, samaan paikkaan tuli myös toinen joutse nolainen perhe, Ronit Nevalan kylästä. Meidät majoitettiin pihapiirissä oleviin vanhempiin mökkeihin, mutta kun oli kesä, hyvin pärjättiin.

Muuten kansanhuollon herat vähän ihmettelivät meidän perhettä: yksi perhe ja kolme sukunimeä, isoäiti Elli Mattinen, pikkusiskoni Marjatta Forsman ja minä Leena Pyyhtiä!

Mutta hyvin meidät kaikki otettiin vastaan. Talonväki oli erittäin ystävällistä ja auttavaisista. Talon emännällä ja isännällä ei ollut omia lapsia ja minä sain silloin tällöin nukkua heidän salissa ”untuvapatjoilla” – ihanaa, muistelen! He halusivat, että olisin voinut jäädä vaikka heidän ”omaksi tytöksi”, mutta en tietenkään tah-

tonut erota ”perheestäni” ja omasta kodista. Sitä paitsi, kun kotiuduimme sodan loputtua, aloitin oppikoulun Lappeen rannassa syksyllä 1944.

*Anna-Leena Miikki
(os. Pyyhtiä)*

Anna-Leena ja Yrjö Pyyhtiän kotitalo. Kuvassa vasemmalla isän isoisa Matti Mattinen, sitten (evakkojutussa mainitut) isäni Yrjö Pyyhtiä, portin takana isän isoäiti Elli Mattinen, ja oikealla tätini Anna-Leena Miikki (os. Pyyhtiä), jonka syntymäkotitalo oli (kuten allekirjoittaneenkin). Kuva on luultavimmin vuoden 1939 loppukesältä.

Muurari Matti Mattinen oli rakentanut 1930-luvulla ennen sotia Joutsenon Peräkylään kuvassa näkyvän talon ja kioskien, josta jutussa mainitut lähtivät evakkoon.

(Matti ei ollut mukana ensimmäisellä v.-40 talvisodan evakkoreissulla ja hän kuoli saman vuoden syksyllä).

Elli Mattinen kuoli vasta v. 1969, ja talossa asui siis neljä sukupolvea 60-luvulla; Ellin tytär, isoäitimme Veera Forsman (ent. Pyyhtiä, o.s. Mattinen), isämme Yrjö puolisoineen ja me kaksi Yrjön tyttäriä (siskoni Mervin kanssa).

Sirpa Pyyhtiä

Vestenykset ol siin naapurta-
los, niihe taloje pellot ol vie-
rekkäi, mis myö oltii. Mie kysy
Auralt, et värjää sie miu
meko mustaks Pauli hautajai-
sii. Auraha sen miu rippimeko
ol ommeltkii. Aura värjäs sau-
na paas sen miu meko ja ly-
hens sen helman, ko se ol nilk-
kaa ast, et mie sai Pauli hauta-
jaisii musta meko. En mie kyl
muista mist myö se väri saa-
tii. (Pauli, Liisin isovel, kaa-
tu 12.7.44). Vanha Tapiolinna
järjestel siel (Huittisissa) niit
kotimatkoj ja meil ol ekaks lu-
vattu, et myö päästää ja sit se ol
kielletty, et ei myö päästäkkää
viel kottii. Mie mäni kuitekii
sin kokkoontumistilaisuutee ja
sanoi, et mitä varte meä mä-
nö kiellettii. Tapiolinna katto
miuta silmiä ja sano et ”men-
kää sittenkin”. Hänelt ol oma
poikakii kaatunt sovas. Sanka-

rivainjii siunattii Joutsenos ja
mie tuli Helli kans kottii, ko
äiti ja isä ol tulleet eelt töihe.
Kymäläise Sylvi ol kotmiehen
siel Huittisissä kattomas Eeroo,
karjaa ja mammaa sen aikaa,
ko myö tultii velje hautajaisii.
Paulil ei pietty hautajaisii ko-
ton, ko mittää ei saant (tarjot-
tavia) ja ihmiset ol kuka mis-
säkii. Tyyneläiset pittiit Einol
hautajaiset ja miekii mäni sin.
En mie muista, mitä ol pää-
ruuvaks, ainakii perunaa, mut
jälkiruuvaks ol marjasoppaa ja
siin ol raahmjuuhoo seas, se ol
ko vellii, mut hyvää se ol, sak-
kariinil maustettuu. Yöjunas
myö tultii. Raja ol sillo jossa-
kii Penttiläs. Tyyneläs sit hau-
tajaisii Hilikka kellaht kamma-
ri sängyl sin seinäpuolel ja mie
käi reunal, ni mie nukahi sii-
he. Siint mie muistelen, et myö
tultii sinä yön, ko sit päiväl ol

Peltola Liisi muistelo evakost kottiitullo

Neljäkymment myö oltii vaa Sepposel (Margetta-
maman kotitalo naapurikylässä), neljäkymmen-
tyks kesäl Jaalas ja sit -44 Huittisissä. Mie oli pääst
sillo jo ripilt.

sakarivainajii siunaamine, ko
mie oli nii väsynt, et mie siel
hautajaisis nukahi. Varmaks
mie en muista. Junas mie piiji
käsilaakust kiinni ja sylis, ettei
kukkaa ottas sitä laukkuu. Mi-
tä pirrui, mie nukahi kuitekii
ja käsilaakku ol puont siihe ju-
na lattial, mut Haapala Kerttu
nost sen lauku ja pist sen miu
kainaloo.

Koton ei olt mittää säretty
eikä viety. Kaikha meil ol mu-
kan, ompelukonekii. Piironki
ol koton; mie muistan ko mie
seisoi lähteis kammaris sen pii-
ronki ees, ja mie ajattelin, et ta-
kasiha myö tullaa, niiko tultii-
kii. Puimakone ol Jänheel tai
Karsturannas säilytykses, isä
pit maalata siihe mustal maa-
lil nim kylkee. Kuorma-autol
se tuotii sit myöhemmi kottii.
Hautajaisii jälkee äiti läks Hel-
li kans takasii Huittisii ja mie
jäi kottii isä kans töihi. Muu-
tammat sotilaat autoit peltotöis,
ko koko kesä työt ol tekemät-
tä. Miul ol kyl tuo polvi ma-
hottoma kippee, ko se sillee
lenksaht. Kiuharjus ol lääkin-
tämies, ko kyläs ol viel sotilai-

ta, meilläkii ol kaks majotet-
tun kammarii. Toine ol soti-
laspastor. Isä sit yllytti, et mä-
ne sin lääkintämiehe luokse.
Tunni mie kävelin sin Kiuhar-
juu, ko se jalka ol nii kippee
(Matkaa vajaa 2 km). Se laitto
sen lastaa ja sit se huikkas, et
”hei pojat, pankaa hevone val-
jaisii ja viekää tää neiti kottii”.
Solttu sit toi muut armeija kär-
ril kottii. (Kertojaa naurattaa,
ehkä vähän sarkastisesti) Et
on olt mukavaa! Hiekarhus-
kii ol vaik kui paljo sotilaita.
Mie jäin sit yksinnää kottii, ko
isä läks hakemaa muita kottii.
Simola Vilikka käi syöttämäs
ja juottamas meä hevosta, ko
mie en uskaltant, ko se Poju ol
nii äkäne. Ja tää jalkakii ol las-
tas, mut kyl mie käi vintilt hei-
nii puottamas. (Kysymys: min-
käläistä se kotiinpaluu oli?)
Tietyst ol hyvä ja mukava tulla
ommaa kottii. Ja sen mie muis-
tan, ko myö mäntii aamul ulos,
(siellä Huittisissä) ni Vestenyk-
se Mari huus sielt pello takkaa,
et ”hei tytöt, rauha o tult, nyt
myö päästää kottii”.

Hallitus 2006-2007

Puheenjohtaja Ilmo Pyyhtiä
Hevossalmentie 26 B 4
00870 HELSINKI
09 - 6984115, 040-5453845
ilmo.pyyhtia@bof.fi

Varapuheenjohtaja Kerttu Arminen
Taarinrinne 4 as 3
12700 LOPPI
019 - 440255, 040-8315521

Sihteeri Jarmo Pyyhtiä
Kaakinmaantie 102
36430 SAHALAHTI
03 - 376 3226, 050 - 486 8804
jarmo.pyyhtia@kolumbus.fi
jarmo.pyyhtia@nokia.com

Taloudenhoitaja Satu Putkisalo
Paavontie 2 as. 3
54100 JOUTSENO
050-3009667
satu.putkisalo@pp.inet.fi

Jäsenet
Marja-Leena Andersin
Itätie 11
12240 HIKIÄ
019 - 768032, 040 - 7481980
marja-leena.andersin@a-katsastus.fi

Anneli Kesanto
Ravikatu 4 F
13130 HÄMEENLINNA
03 - 6127303, 050 - 5909243

Sirpa Pyyhtiä
Kauppakartanonkatu 8 A 16
00930 HELSINKI
041-5304919
sirpa.pyyhtia@kolumbus.fi

Riitta Pyyhtiä
Keskustie 4 as. 12
21420 LIETO
044-3239473
riitta.pyyhtia@suomi24.fi

Timo Järvisalo
Leppätie 4
74700 KIURUVESI
050 5605628
timo.jarvisalo@kiuruvesi-lehti.fi

Kuparsaaren Pyyhtiät -sukuseura

TULOSLASKELMA 1.1.2006 - 31.12.2006	TASE 31.12.2006	TALOUSARVIO VUODELLE 2008
Varsinainen toiminta Jäsenmaksutuotot 1140,00 Muut tuotot 0,00 Postikulut 13,50 Jäsenlehtikulut 433,25 Kokouskulut 335,10 Muut kulut 96,00 Tuottojäämä <u>262,15</u> euroa Sijoitus- ja rahoitustoiminta Korkotuotot 1,77 Tuottojäämä <u>1,77</u> euroa Tilikauden ylijäämä <u>263,92</u> euroa	Vastaavaa Vaihtuvat vastaavat Pankkitili; Nordea 115835-130267 1334,24 Vastaavaa yhteensä <u>1334,24</u> euroa Vastattavaa Oma pääoma Edellisten tilikausien ylijäämä 790,32 Tilikauden tulos(tappio) 263,92 Vieras pääoma Siirtovelat 280,00 Vastattavaa yhteensä <u>1334,24</u> euroa	Varsinainen toiminta Jäsenmaksutuotot 1150,00 Muut tuotot 0,00 Postikulut 30,00 Jäsenlehtikulut 200,00 Kokouskulut 350,00 Muut kulut 100,00 Tuottojäämä <u>470,00</u> Sijoitus- ja rahoitustoiminta Korkotuotot 1,90 Tuottojäämä <u>1,90</u> Tilikauden ylijäämä <u>471,90</u> euroa

Jäsentiedotteita

Sukuseurassa on nyt 123 jäsentä

Sukuseuran jäsenmäärä on edelleen kasvanut. Oheisessa taulukossa on esitetty jäsenmäärän kasvua kuvaavat luvut perustamisesta lähtien.

Perustajia	6.6. 2003	28
Jäseniä	31.12.2003	51
Jäseniä	31.12.2004	98
Jäseniä	31.12.2005	115
Jäseniä	31.12.2006	123

Jäseneksi sukuseuraan?

Pyyhtiän sukuseuran jäseneksi ovat tervetulleita kaikki Kupar-
saaresta lähteneet Pyyhtiät jälkeläisineen, sekä sukuun avioliit-
ton kautta tulleet. Nykytietojen mukaan Suomen kaikki Pyyh-
tiät ovat lähtöisin juuri Kuparsaaresta.

Jäseneksi sukuseuraan pääsee lähettämällä vapaamuotoisen il-
moituksen seuran hallitukselle. Hallituksen yhteystiedot löyty-
vät viereisestä taulukosta.

Kirjeessä tai sähköpostissa olisi hyvä mainita:

- hakijan täydellinen nimi (puhuttelunimi alleviivattuna)
- syntymäaika ja -paikka
- täydellinen postiosoite
- puhelinnumerot sekä mahdollinen sähköpostiosoite

Lisäksi olisi hyvä kertoa vanhempiensa ja esivanhempiensa nimet
ja syntymäajat niin pitkälle kuin ne ovat tiedossa. Tämä auttaa
seuran sukututkijoita sijoittamaan uuden jäsenen oikeaan suku-
haaraan ja tieto antaa mahdollisesti jopa uutta tietoa tutkijoil-
le. Hallitus lähettää tämän jälkeen uudelle jäsenelle jäsenmak-
sulipukkeen.

Osoitteenmuutokset

Jäsenrekisterin ylläpidon kannalta olisi enemmän kuin toi-
vottavaa, että sukuseuran jäsen muuttaessaan muistaisi kai-
ken muun ohessa laittaa uusi tiedoksi myös sukuseuran sih-
teerille:

Jarmo Pyyhtiä
Kaakinmaantie 102
36430 Sahalahti
tai sähköpostilla:
jarmo.pyyhtia@kolumbus.fi
Tieto välittyy toki myös hallituksen jäsenten kautta, mutta
saattaa harmillisesti viivästyä.

Jäsenmaksut

Jäsenmaksua maksaessanne muistakaa käyttää omaa viitenu-
meroanne.

Ensimmäinen käyntini Antrean Kuparsaaressa

Juhannuksena 1983 toteutui se toive, mikä oli jo monia vuosia kytenyt. Päästä käymään entisessä kotikylässä Kuparsaaressa Karjalassa. Näkemässä mitä siellä on. Onko taloja ehjänä? Onko sotatoimialuetta? Vai mitä on? Monenlaisia huhuja oli liikkeellä.

Sain veljeni Eeron ja serkkuni Erkin matkakaveriksi. Hommasin viisumit ja matkaliput meille Viipuriin. Kaupungista Antrean ja muihin pitäjiin ei saanut mitään lupaa. Sain täällä tuttavaltani yhden Viipurilaisen miehen puhelinnumeron. Viipuriin päästyämme aloin soitteluun, mutta numerossa ei vastattu. Karjalankadulla pysäytin yhden vähän herrasnäköisen miehen. Aloin hänelle esittämään asiaani. Minulla oli kartta taskussa, jota näytin hänelle. Hän tutki sitä ja pyysi minua tulemaan Karjalankadun viereiseen puistoon tunnin päästä. Tapaamisen onnistui. Hän lupasi hommata auton ja kuljettajan. Hän lähtisi myös itse mukaan. Au-

kusta ja näytin minne olimme menossa. Hän opasti, ettemme pääsisi sinne autolla. Minä näytin, että me kävelemme lopun matkaa. Sotaherra toivotti meille hyvää matkaa. Pääsimme autolla Hevossaaren kylään. Sieltä kävelimme lopun matkaa noin kymmenen kilometriä. Tie Kuparsaareen oli muuttunut poluksi. Laivasaaren silta oli hajotettu, joten haimme siihen metsästä puita ja rakensimme pitkospuut. Onnistuneesti ylitimme sen. Saavuimme kylän keskustaan Hassiinnmäen kohdalle kylätielle. Tuntui ihan unennäöltä. Kylä oli hiljainen, lintujen laulu valtava, käen kukuntaa ja valkoiset juhannusruusut rönssyivät valtoimenaan talo-

kä nousi mieleen. Kuljimme kujaset kylätieltä kotipihalle. Kaikki raunioina, mutta sama Vuoksi mäen alla välkkyi tyyneenä ja hopeisena. Tuoksuvat juhannusruusut olivat täyttäneet melkein koko pihamaan. Linnut lauloivat kilpaa, käki kukkui ja satakieliä oli monta yhtä aikaa laulamassa. Istahdin kotini rauniokivelle. Kaikki tämä oli ympärillä – lapsuuden ihanat leikkipaikat ja kalliot. ”Oliko tämä unta vai todellisuutta” kysyin veljeltäni? Oli niin voimakas hyvinolontunne. Tämä kaikki oli käsin kosketeltavaa, mistä oli 39 vuotta unia nähnyt. Jätimme kotimäen haikkein mielin, kyynel silmäkulmassa. Otin juhannusruusuja muistoksi kotipihalta,

Risto Pyyhtiä kalastamassa kotikylän käynnillä Anttilan rannassa. Vuoksesta nousi paljon kalaa. Vuoksea näkyy taka-alalla.

na 1989 saimme virallisesti luvan käydä Antreassa ja Kuparsaaressa sekä muissakin Antrean kylissä.

Viimeisimpien käyntien jälkeen olemme todenneet, että rauhallisen kylämme Kuparsaaren Prinsessasatu on lopussa. Se on muuttunut venäläisten rallipaikaksi. Metsää on hakattu, sillat rikottu, maastoautot ovat rikkoneet tiet ihan huonoon kuntoon, ojat tukittu ja rannat ovat täynnä risuja ja lietettä. Käymäläkin heille on laaja käsite – laske siihen missä seisot.

Mieli vaan tekee joka kesä lähteä. Onhan siellä luonto – kauniit luonnonkukat sekä linnut ja käet kukkumassa. Pyyhtiän sukuseuran retki tehtiin Viipuriin, Antrean ja Kuparsaaren vuonna 2003. Perjantai-iltana 6.6. saavuimme Viipuriin. Matkalla sinne oli perustettu virallisesti Pyyhtiän sukuseura ”Kuparsaaren Pyyhtiät.”

Majoituspaikkamme oli hotelli Druzhba. Helluntai-lauantai aamuna 7.6 suuntasimme bussimme kohti Antrean Kuukauppia ja sieltä moottoriveneillä Vuoksea pitkin Kuparsaareen. Osa porukasta joutui menemään maastoautoilla. Retkeilimme päivän Kuparsaaressa Pyyhtiän suvun alkujuurilla Pyyhtiän mäellä. Kohotimme maljan Pyyhtiän veljesten rakentaman tiilitalon raunioilla. Lauloimme ”Jo Karjalan kunnaila.” Sieltä vaelsimme läpi kylän tutkien talojen raunioita. Linnut lauloivat ja käki kukkui joka puolella. Tu-

limme Peltolan niemen, Anttilan talon raunioille minun kotipaikalleni, jonka omistivat veljekset isäni Jussi ja Antti Pyyhtiä. Anttilan rannassa Vuoksen varrella keitimme retkikahvit ja paistoimme makkaraa. Kerroin retkeläisille tästä kotini paikasta ja raunioista. Valokuvasimme. Perunakellari oli säilynyt hyvin ehjänä. Se oli tehty isoista kivistä, vain ovi ja luukku katosta olivat poissa. Päivän hämärtyessä iltaa kohti lähdimme takaisin samoilla kyydeillä Kuukaupille. Sieltä kävimme Antrean kirkon raunioilla ja entisillä hautausmailla. Laskimme kukat kirkon viereen pystytetyille muistokivelle ja sankarivainajien muistopaadelle hautausmaalle. Ajoimme Viipuriin. Vietimme iltaa ravintolasalissa syöden ja haastellen.

Maanantaina retkeilimme Viipurissa: kiertoajelua, käynti Viipurin-linnassa, Monrepos puistossa, kauppa- ja Pyöreässä tornissa, jossa kohtimme maljan Pyyhtiän suvulle. Sen jälkeen lähdimme kotimatalle. Retki oli oikein mukava. Toisen matkan Pyyhtiän sukuseuran kanssa teimme kesäkuussa 2005.

Kylän tiet ralliradaksi

Elokuussa 2006 teimme pienen ryhmän kanssa matkan Kuparsaareen, Kuukaupilta maastoautolla. Päästyämme kylään siellä oli venäläisillä maastorallit käynnissä. Ainakin kolmekymmentä maasturia painoi pitkin kylätietä. Tulivat varmaan Kaavokosken

sillan kautta ja kylätietä Seiväsaareen päin. Me olimme menossa Peltolan niemeen päin, minun kotirantaani. Tukkiput meiltä Vehkalon luona tien. Silta oli hajonnut. Yksi auto oli ojan pohjalla ja muut pitkin poikin tiellä ja tien puolella. Nelosen numero oli auton kyljessä. Ymmärryksen mukaan joku nelosralli menossa. Kävelimme lopun matkaa Anttilan rantaan.

Niin ovat entisen kauniin kylämme tiet muuttuneet ralliradaksi. Alkukesästä kävin Kuparsaaressa kaksi kertaa. Silloin oli vielä rauhallista. Muutamia maastureita liikkui tiellä. Yövyimme yhden yön teltoissa, eikä kukaan häirinnyt. Tulimme veneillä Kuukaupilta Vuoksea pitkin.

Kerttu Arminen os. Pyyhtiä

Kerttu Arminen syntymäkodin raunioilla, ensi käynnillä 1983.

Kerttu Arminen Kuparsaaressa kotimäellä Anttilassa.

to oli Viipurin sähkölaitoksen. Puimme Hotelli Druzhbassa, missä yövyimme, teatterivaatteet päällemme, minä naamioiduin maatuskaksi ja pojat venäläisiksi onkimiehiksi. Niin lähtö onnistui sovittuun aikaan kahden halkopinon välistä syrjäkadulta. Ajelimme Heinijoen kautta Hevossaareen. Yksi sotaherra pysäytti meidät josain ennen Hevossaaren tienhaaraa. Minä vedin kartan tas-

jen rauniokivillä. Kylä uinui Prinsessa Ruususen unta. Lähdimme siitä veljeni kanssa kulkemaan hiljaista kylätietä kohtiin Anttilaan kahden kilometrin päähän. Ei ollut vastaan tulijoita eikä ohi menijöitä. Talot ja karjapihat tien varrella – kaikki tuhouttu. Kylätie oli melko hyvässä kunnossa, mutta ruohottunut.

Kotimäki alkoi näkyä edessäpäin. Voi sitä tunnetta, mi-

mielessä toive, että tänne tullaan pian uudelleen. Kuljimme kylätietä takaisin autolle. Yksi venäläinen onkimies tuli meitä vastaan metsätiellä Laivasaaren kosken lähellä. Päästiin onnellisesti takaisin Viipuriin.

Sen jälkeen olen käynyt siellä monta kertaa kesässä ryhmien kanssa. Käyntejä on tullut jo monia kymmeniä, lähes sata. Alkuvuosina piti käydä luvatta Hevossaaren kautta. Vuon-

Kuparsaaren Pyyhtiät -sukuseura

Osallistumisesta sukujuhlaan pyydetään ilmoittamaan:

Ilmo Pyyhtiälle (040) 545 3845 tai

Kerttu Armiselle (040) 831 5521, (019) 440 255.

Hotellivaraukset tehdään suoraan Krapihoviin (Tuusula) p. (09) 274 84242 tai sähköposti: myynti@krap.fi.

Osallistujia pyydetään hoitamaan huone, ruoka ja saunamaksut itsepalveluna (maininta Pyyhtiän sukuseuran neuvotteluista hinnoista).

Siirtyminen Halosenniemeen voidaan tehdä kimppakyytinä tai kävelen, koska matka on lyhyt.

Sukujuhlan ja -kokouksen ohjelma 9.6.2007

Ohjelma:

11.00 Ilmoittautuminen hotelli Krapihovissa ja lounas (Krapihovin Atelier- ravintola)

12.00 Sukujuhla

14.00 Sukukokous

15.00 Kahvi (Atelier-ravintola)

15.30 Siirtyminen retkikohteeseen Halosenniemeen

18.30 Sauna (savusauna tai hotellin sauna)

20.00 Illanvietto Atelier- ravintolassa

22.00 Yöpyminen hotelli Krapihovissa (tai kotiinpaluu), (2 hengen huone 90€, 1 hengen huone 72€)